

Nejvyšší soud

prostřednictvím

Krajského soudu
v Praze

ke sp. zn. 3 T 51/2019

Obviněný T. P. – dovolání

Podle § 265d odst. 1 písm. a) trestního řádu a ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 trestního řádu podávám v neprospěch obviněného

T. P., nar. ***, trvale bytem ***, adresa pro účely doručování ***,

dovolání

proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 5. 2020 sp. zn. 11 To 87/2019, a to v tom rozsahu, v jakém jím byl na podkladě odvolání státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Praze podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 trestního řádu zrušen ohledně obviněného T. P. ve výroku o trestu rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 13. 11. 2019 sp. zn. 3 T 51/2019, jímž byl tento obviněný uznán vinným a byl mu uložen trest, a nově bylo podle § 259 odst. 3 rozhodnuto o uložení trestu tomuto obviněnému,

a to z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. h) trestního řádu, neboť napadeným rozsudkem byl obviněnému uložen trest mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 13. 11. 2019 sp. zn. 3 T 51/2019 byl pod bodem 1/ obviněný T. P. uznán vinným účastenstvím ve formě pomoci podle § 24 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku na zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, 2 písm. b), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku, dílem dokonaném, dílem ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku. Uvedené trestné činnosti se obviněný T. P. dopustil jednáním podrobně popsáním ve skutkové větě tohoto rozsudku, na niž lze pro stručnost a s ohledem na obsahové zaměření dovolání toliko odkázat.

2. Za tuto trestnou činnost byl obviněnému uložen podle § 283 odst. 3 trestního zákoníku za použití § 58 odst. 1, 5 trestního zákoníku trest odnětí svobody v trvání tří let, jehož výkon byl podle § 84, § 85 odst. 1 trestního zákoníku za současného uložení dohledu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání pěti let. Dále byl obviněnému podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1 trestního zákoníku uložen peněžitý trest, a to ve výměře dvou set denních sazeb, přičemž výše jedné denní sazby činí

500 Kč, tedy v celkové výměře 100.000 Kč. Podle § 69 odst. 1 trestního zákoníku byl obviněnému zároveň stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání dvanácti měsíců. Zároveň s tím bylo rozhodnuto též o vině a o trestu ohledně spoluobviněných P. P. a L. P.

3. Proti tomuto rozhodnutí podal státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Praze odvolání¹, a to jednak proti výroku o vině a o trestu ohledně obviněného L. P. (v bodě 2/ rozsudku soudu prvního stupně), jednak proti výroku o trestu ohledně obviněného T. P. Rozsudek odvoláním napadl rovněž obviněný P. P., a to proti výroku o vině i o trestu.

4. O takto podaných odvoláních rozhodl Vrchní soud v Praze nyní napadeným rozsudkem ze dne 18. 5. 2020 sp. zn. 11 To 87/2019 tak, že z podnětu odvolání státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Praze podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 trestního řádu zrušil rozsudek soudu prvního stupně ve výrociích o trestech ohledně obviněných T. P. a L. P. Podle § 259 odst. 3 trestního řádu v rozsahu zrušení nově rozhodl tak, že obviněnému T. P. podle § 283 odst. 3 trestního zákoníku za použití § 58 odst. 5 trestního zákoníku uložil trest odnětí svobody v trvání čtyř roků, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Dále byl obviněnému podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2 trestního zákoníku uložen peněžitý trest, a to ve výměře dvou set denních sazeb, přičemž výše jedné denní sazby činí 500 Kč, tedy v celkové výměře 100.000 Kč. Podle § 69 odst. 1 trestního zákoníku byl obviněnému zároveň stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců. Zároveň s tím bylo nově rozhodnuto též o trestu ohledně spoluobviněného L. P. Jinak zůstal rozsudek soudu prvního stupně beze změny. Samostatným výrokiem pod bodem II. bylo odvolání obviněného P. P. jako nedůvodné zamítnuto.

5. Z odůvodnění rozsudku odvolacího vrchního soudu ve vztahu k výroku o trestu uloženému obviněnému T. P. vyplývá (v odstavci 42.), že odvolací vrchní soud oproti soudu prvního stupně neaplikoval § 58 odst. 1 trestního zákoníku, jehož uplatnění vázal soud prvního stupně na osobu obviněného, když soudem prvního stupně zdůrazňované okolnosti považoval odvolací vrchní soud pouze za běžné polehčující okolnosti, které navíc nejsou dány v žádné mimořádné kvalitě. Dále však odvolací soud zdůraznil, že k těmto polehčujícím okolnostem přistupuje okolnost, že jednání obviněného spočívalo v pomoci k trestnému činu, tedy v typově nejméně závažné formě účastenství. Zároveň měl za to, že role obviněného byla v zásadě zastupitelná. Zohlednil rovněž, že v případě uložení trestu na samé spodní hranici zákonné trestní sazby by bylo nutno obviněnému T. P. uložit trest ve výměře osmi let, tj. „šlo by tedy téměř o takovou výměru, jaká byla stanovena spoluobžalovanému P. P.“.

6. Při úvahách ohledně konkrétní výměry trestu následně (v odstavci 43.) odvolací vrchní soud naopak poukázal na to, že jednání obviněného bylo dlouhodobé a sestávalo z celé řady úkonů, z nichž některé přispívaly k páchání trestného činu „poměrně významnou měrou“ a „blížily se tak již spolupachatelství“. Dovedl proto

---

¹ Toliko pro přesnost lze zmínit, že ohledně obviněného L. P. podal odvolání státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Praze JUDr. M. S. ihned po vyhlášení rozsudku do protokolu o hlavním líčení. Proti výroku o trestu ohledně obviněného T. P. podal odvolání následně písemně krajský státní zástupce v Praze JUDr. M. S., přičemž státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Praze JUDr. M. S. tato odvolání poté písemně odůvodnil.

(v odstavci 44.), že je třeba obviněnému uložit již trest nepodmíněný, přičemž za adekvátní je třeba považovat trest v trvání čtyř roků.

7. S výše uvedenými závěry odvolacího vrchního soudu ohledně aplikace § 58 odst. 5 trestního zákoníku u obviněného T. P. se však nelze ztotožnit.

8. Podle § 58 odst. 5 trestního zákoníku, soud může snížit trest odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby též tehdy, jestliže odsuzuje pachatele za přípravu k trestnému činu nebo za pokus trestného činu nebo za pomoc k trestnému činu a má vzhledem k povaze a závažnosti přípravy nebo pokusu nebo pomoci za to, že by použití trestní sazby odnětí svobody tímto zákonem stanovené bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné a že lze dosáhnout nápravy pachatele i trestem kratšího trvání.

9. Obecně lze nepochybně souhlasit s premisou, že pomoc k trestnému činu může být zpravidla méně závažná, nežli dokonáný trestný čin, avšak zákonodárce současně v § 24 odst. 2 trestního zákoníku jasně stanovil, že i na pomoc k trestnému činu se obecně vzato aplikuje stejná trestní sazba jako na trestný čin dokonáný. Je tedy zřejmé, že i pro užití § 58 odst. 5 trestního zákoníku musí být dány specifické okolnosti jak na straně pachatele, tak zejména okolnosti týkající se povahy a závažnosti jeho protiprávního jednání, neboť samotný fakt, že se jedná o účastníka na trestném činu, není bez dalšího důvodem pro snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby. Důvodnost závěru o možnosti aplikace tohoto ustanovení musí být založena na zhodnocení konkrétních skutečností charakterizujících čin pachatele, které naplňují znaky pomoci k trestnému činu a osoby pachatele. Aplikováno na předkládanou věc, odůvodnění napadeného rozhodnutí odvolacího vrchního soudu nemůže z hlediska podmínek pro mimořádné snížení trestu odnětí svobody věcně obstát.

10. V první řadě nelze přehlédnout, že jak soud prvního stupně, tak i soud odvolací v podstatě shodně dospěly k závěru, že povaha jednání obviněného se blížila spolupachatelství. Lze poukázat na úvahu soudu prvního stupně (v odstavci 103. jeho rozsudku), že jednání obviněného T. P. se svým charakterem spolupachatelství blížilo². Pakliže ovšem participace obviněného na páčání trestného činu hlavního pachatele dosahovala takové míry, že se již blížila spolupachatelství, nelze zároveň s tím dospět k závěru, že právě charakter jednání obviněného T. P., jakožto pomoci, tj. obecně nejmírnější formy trestné součinnosti odůvodňuje uložení trestu odnětí svobody pod spodní hranici zákonné trestní sazby.

11. Závažnost jednání obviněného T. P. dále podstatně zvyšoval dlouhodobý charakter jeho zapojení do páčání žalované trestné činnosti. Ze skutkových zjištění soudů totiž vyplývá, že na trestné činnosti participoval po dobu v podstatě jednoho roku, přičemž i odvolací vrchní soud k tomu přílehlavě konstatoval, že jeho jednání sestávalo z celé řady úkonů. Jednalo se tak o dlouhodobou, oboustranně výhodnou spolupráci, která měla v podstatě charakter trvalého zaměstnání obviněného T. P. u spoluobviněného P. P. Tuto okolnost odvolací vrchní soud sice konstatoval jako argument proti výměře trestu původně uloženého rozsudkem soudu prvního stupně,

---

² Závěr o naplnění znaků pouhého účastenství ve formě pomoci § 24 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku lze považovat za sporný, neboť T. P. minimálně naplnil znak dovozu prekursoru. Touto otázkou výroku o vině se však již nelze zabývat vzhledem k zákazu reformationis in peius, neboť výrok o vině nebyl v neprospěch obviněného státním zástupcem napaden.

ale nijak ji blíže nehodnotil z hlediska jejího významu pro aplikaci § 58 odst. 5 trestního zákoníku. K tomu přistupuje ta okolnost, že uvedenou dlouhodobou oboustranně významnou spoluprací oba obvinění neukončili dobrovolně, ale byla ukončena až zásahem policejního orgánu. Zmíněné okolnosti ve svém souhrnu výrazně zpochybňují závěr o možném menším významu pomocného jednání obviněného T. P., neboť svou aktivitou fakticky vytvářel podmínky příznivé pro pokračování v trestné činnosti bez ohraničení doby jejího páchání.

12. Lze považovat za poněkud paradoxní, že odvolací vrchní soud sám dospěl k závěru, že pomoc obviněného T. P. přispívala k páchání trestného činu „významnou měrou“, avšak následně tento závěr nekonfrontoval se zákonnými podmínkami pro mimořádné snížení trestu odnětí svobody. Právě míra významu pomoci na spáchání trestného činu je klíčovým kritériem pro posouzení povahy a závažnosti činnosti takového pomocníka. Argumentace napadeného rozsudku tak v tomto smyslu naopak vyznívá jako relativně přesvědčivé odůvodnění závěru, proč by moderace výroku o trestu odnětí svobody ve věci aplikována být neměla, než naopak jako odůvodnění takové moderace.

13. Dalším aspektem, který odvolací vrchní soud nevzal v potaz, je skutečnost, že obviněný T. P. participoval na výrobě takového objemu pervitinu, které více než dvojnásobně přesahovalo hranici velkého rozsahu ve smyslu § 283 odst. 3 písm. c) trestního zákoníku, jak je stanoven dnes již ustálenou judikaturou. Při takové intenzitě naplnění znaků skutkové podstaty zvláště závažného zločinu by přitom míra zapojení pomocníka do spáchání trestného činu hlavního pachatele musela být skutečně zcela mimořádně nízká, aby aplikaci § 58 odst. 5 trestního zákoníku odůvodňovala. Jinými slovy lze mít za to, že čím je vyšší intenzita zapojení účastníka na dokonaném trestném činu nebo jeho pokusu, tím vyšší musí být dána intenzita okolností, které by odůvodňovaly užití moderace podle § 58 odst. 5 trestního zákoníku. K tomu lze ještě dodat, že míra naplnění rozsahu jakožto okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby zde prakticky vylučuje i přiměřenou aplikaci zcela aktuálních judikturních východisek vyplývajících z rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1356/2018 a sp. zn. 5 Tdo 1118/2019, která byla schválena k publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek na jednání trestního kolegia Nejvyššího soudu dne 24. 6. 2020, byť ta se primárně vztahují k aplikaci § 58 odst. 1 trestního zákoníku.

14. V naznačeném směru lze odkázat i na závěry doktríny, podle níž použití § 58 odst. 5 trestního zákoníku sice není výslovně vázáno na okolnosti případu ani na poměry pachatele, jak to předpokládá § 58 odst. 1 trestního zákoníku, ovšem bez jejich zhodnocení by nebylo možné určit jak vysoký trest odnětí svobody je schopen zajistit nápravu pachatele a ochranu společnosti a zda výměra trestu v rámci zákonné trestní sazby by skutečně byla nepřiměřeně přísná pro pachatele přípravy trestného činu, jeho pokusu nebo pomoci k trestnému činu. Protože u přípravy, pokusu a pomoci jde podle § 58 odst. 5 trestního zákoníku o snížení trestu odnětí svobody, které je mimořádné, vyžaduje se, aby příprava trestného činu, jeho pokus a pomoc k jeho spáchání nedosahovaly závažnosti jiných obvyklých případů. Povaha a závažnost přípravy, pokusu a pomoci se budou posuzovat především podle hledisek uvedených v § 39 odst. 6 písm. b), c) trestního zákoníku. Povaha přípravy, pokusu a pomoci bude vyplývat zejména z charakteru podniknutého jednání, z jeho formy a závažnosti trestného činu, k němuž směřovaly. Závažnost je dána především typovou závažností trestného činu, dále tím, do jaké

míry se příprava a pokus rozvinuly a jaké skutečnosti zabránily dokonání trestného činu. Okolnost, že došlo pouze k přípravě trestného činu, k pokusu o něj nebo k pomoci k trestnému činu, však nemůže sama o sobě, bez ohledu na další významné skutečnosti, odůvodnit snížení trestu pod dolní hranici zákonné trestní sazby ve smyslu § 58 odst. 5 trestního zákoníku. Rovněž nestačí zjištění, že pachatel, jemuž je ukládán trest za přípravu k trestnému činu, za pokus trestného činu nebo za pomoc k trestnému činu, dosud vedl řádný život (srov. Šámal P. a kol. Trestní zákoník. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. str. 798 - 799).

15. Souhlasit dále nelze ani s relevancí závěru odvolacího vrchního soudu, že role obviněného T. P. byla v posuzovaném případě zastupitelná, neboť pomoc mohl obviněnému P. P. poskytovat někdo jiný nebo mohl posledně jmenovaný páchat trestnou činnost sám. Taková úvaha je pouze hypotetická a z hlediska posuzování podmínek pro aplikaci § 58 odst. 5 trestního zákoníku zcela irelevantní. Předmětem trestního řízení je totiž konkrétní skutek obviněných, nikoli různé hypotetické varianty skutku či teoretické úvahy o možných jiných osobách pachatelů.

16. Se závěrem o zastupitelnosti jednání obviněného T. P. nelze souhlasit ani z hlediska věcného. Byl to totiž právě obviněný T. P., který sehnal konkrétní nemovitost v B., v níž výroba drog probíhala, pro opatřování prostředků pro výrobu pak měl výhodu v tom, že kromě vozidla taxislužby disponoval živnostenským listem, který mu umožňoval kupovat jednotlivé ne zcela běžně dostupné chemické substance. Na straně obviněného tak existovaly vlastnosti a dovednosti, které naopak usnadňovaly páčání trestného činu více, než by tomu bylo u jakékoli jiné osoby, popřípadě u samotného obviněného P. P.. Navíc uvedená úvaha o zastupitelnosti činnosti obviněného T. P. zcela opomíjí to podstatné skutkové zjištění, že obviněný P. P. se obával z důvodu svého předchozího postihu cesty do Polska, zatímco na straně obviněného T. P. taková obava nebyla. Lze tak uzavřít, že dlouhodobá relativně výkonná výroba drog obviněným P. P. byla ve značné míře podmíněna výborným servisem a logistickým zajištěním, které obviněnému poskytoval svou pomocí právě obviněný T. P.

17. Konečně za jakkoli důvodný nelze považovat ani argument odvolacího vrchního soudu, pokud porovnával trest uložený hlavnímu pachateli P. P. s výší trestu na samé spodní hranici zákonného rozpětí, který by bylo nutno uložit obviněnému T. P. Relevanci podobné úvahy pro mimořádné snížení trestu odnětí svobody přitom již odmítl Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí sp. zn. 4 Tdo 212/2020, kdy ve velmi podobné situaci výslovně uvedl, že nelze tolerovat praxi, kdy soud v zájmu faktického vyjádření úvahové konstrukce o nedostatečném odstupňování trestů z hlediska soudcovské individualizace zvolí cestu nesprávné či nedostatečně odůvodněné aplikace (resp. porušení) jiného hmotněprávního ustanovení zákona upravujícího ukládání trestních sankcí.

18. Lze tak shrnout, že odvolací vrchní soud nerespektoval zákonné podmínky pro mimořádné snížení trestu odnětí svobody v § 58 odst. 5 trestního zákoníku, jak jsou dále rozvedeny i v relevantní judikatuře (k tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 517/2019). Závěr, že uvedené zmírňující ustanovení bylo v nyní předkládané věci aplikováno nesprávně, přitom nijak neodporuje ani aktuálnímu

judikaturnímu posunu³ ve vztahu k aplikaci § 58 odst. 1 trestního zákoníku, a to i za předpokladu, že by tam rozvedená východiska měla být přiměřeně použita též při aplikaci § 58 odst. 5 trestního zákoníku. Soudy totiž v nyní předkládané věci vůbec nezhodnotily povahu a závažnost pomoci, kterou obviněný poskytl v míře vytvářející dlouhodobě mimořádně výhodné podmínky pro výrobu metamfetaminu ve velkém rozsahu. Napadenému rozsudku lze nadto vytknout i absenci jakékoli úvahy o tom, zda trest odnětí svobody uložený takto hluboko pod spodní hranici zákonné trestní sazby odpovídá možnostem nápravy obviněného.

19. Pakliže odvolací vrchní soud výše uvedené skutečnosti řádně nezhodnotil, a přesto § 58 odst. 5 trestního zákoníku ve věci aplikoval, uložil tak obviněnému trest mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným. Tím své rozhodnutí zatížil vadou ve smyslu uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) trestního řádu. S ohledem na závěry vyplývající z usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 741/2010, publikovaného pod č. 40/2011 Sb. rozh. tr., je dále navrhováno zrušení celého výroku o trestu, ačkoli výrok o uloženém peněžitém trestu jinak žádné vady ve smyslu uplatněného dovolacího důvodu nevykazuje.

S ohledem na popsané skutečnosti

navrhuji,

aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání, k jehož konání může přistoupit podle § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu:

1. podle § 265k odst. 1, 2 trestního řádu za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 trestního řádu zrušil napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 5. 2020 sp. zn. 11 To 87/2019 v celém výroku o trestu ohledně obviněného T. P., jakož i všechna další rozhodnutí na zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
2. a dále postupoval podle § 265l odst. 1 trestního řádu a přikázal Vrchnímu soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Pokud by Nejvyšší soud shledal, že v posuzované věci je nutno rozhodnout jiným než navrhovaným způsobem, vyjadřuji i pro tento případ souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání [§ 265r odst. 1 písm. c) trestního řádu].

Brno 23. července 2020

JUDr. Pavel Zeman
nejvyšší státní zástupce

---

³ Srov. již výše zmíněná usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1356/2018 a sp. zn. 5 Tdo 1118/2019, která byla schválena k publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek³ na jednání trestního kolegia Nejvyššího soudu dne 24. 6. 2020.